

ՀՈՒՆՎԱՐ JANUARY

1

Հինգշաբթի
Thursday

Ե M	Ե T	Չ W	Հ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Գյումրու մասին մեր պատմությունը կսկսենք ավանդական խաշով. չէ՞ որ այսօր հունվարի 1-ն է: Ամանորի առատ սեղաններից հետո գյումրեցիները և բոլոր հայաստանցիները տարվա առաջին օրը հաճույքով սկսում են խաշով: Այն ուտում են առավոտյան, առաջին կենացն էլ անփոփոխ է՝ բարուա:

We will begin our story about Gyumri... with traditional khash. After the abundant New Year's tables, the people of Gyumri and all Armenians enjoy starting the first day of the year with khash. They eat it in the morning, and the first toast is the same: "Barlus."

ՀՈՒՆՎԱՐ JANUARY

2

Ուրբաթ
Friday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Գյումրին Հիրակի մարզի վարչական կենտրոնն է:
Երկար դարեր քաղաքը բազմաթիվ անուններ է ունեցել:
Մինչև 1605-ը՝ Կումայրի
Մինչև 1837-ը՝ Գյումրի
Մինչև 1924-ը՝ Ալեքսանդրապոլ (Ալեքպոլ)
Մինչև 1990-ը՝ Լենինական
Մինչև 1992-ը՝ Կումայրի
1992-ից՝ Գյումրի

Gyumri is the administrative center of Shirak region.
Over the centuries, the city has had many names:
Until 1605: Kumayri
Until 1837: Gyumri
Until 1924: Aleksandrapol (Alekpul)
Until 1990: Leninakan
Until 1992: Kumayri
Since 1992: Gyumri

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

3

Շաբաթ
Saturday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Հնագետների կարծիքով՝ ժամանակակից Գյումրու տարածքում առաջին բնակատեղիներն ի հայտ են եկել բրոնզի դարում: Այստեղ հայտնաբերվել են ժայռապատկերներ՝ հնագույն մարդու բնակության հետքերով:

According to archaeologists, the first settlements in the area of modern Gyumri appeared in the Bronze Age. Rock paintings have been found here, showing traces of ancient human habitation.

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

4

Կիրակի
Sunday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Կառնեն Նուրիջանյան, «Տորք Անգեղ», 1982
Karlen Nurijanyan "Tork Angegh", 1982

Մովսես Խորենացին գրել է հայերի նախահայր
Հայկի ծոռ Հարայի մասին: Նրա հայրը՝ Արամայիսը,
շատակեր Հարային տվել է Արագած լեռան հյուսիսում
գտնվող արգավանդ դաշտավայրը, և նա իր ամբողջ
ընտանիքով բնակվել է այնտեղ: Գավառը հետագայում
կոչվել է Շիրակ: Հնուց ի վեր հայ բանահյուսության մեջ
Հարայի շատակերության մասին պահպանվել է հետևյալ
ասացվածքը. «Գուցե դու Հարայի որկորն ունես, բայց մենք
Շիրակի ամբարները չունենք»:

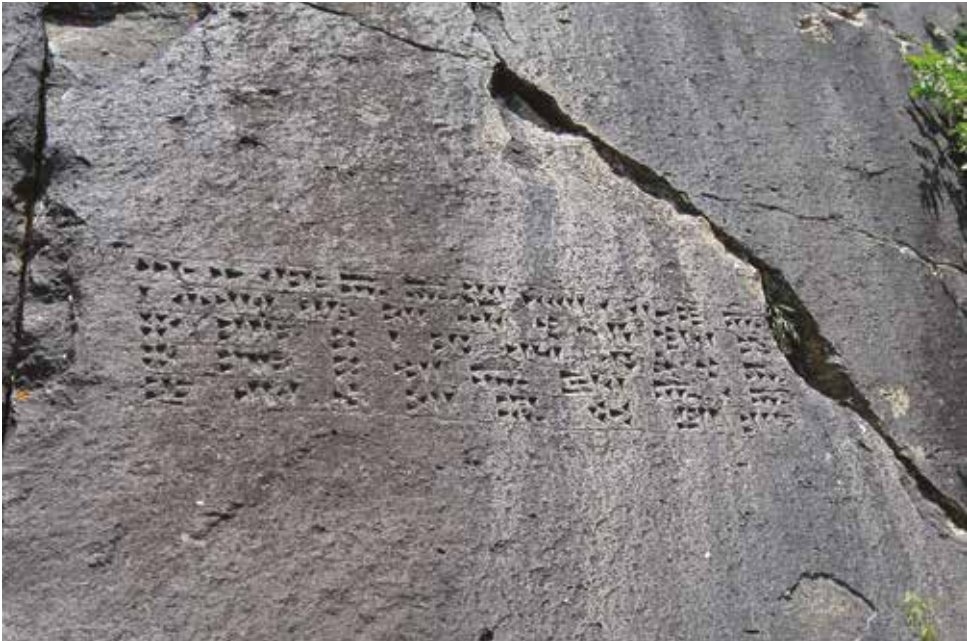
Movses Khorenatsi wrote about Shara, the great-
grandson of Hayk, the ancestor of the Armenians.
His father, Aramais, gave the gluttonous Shara the
fertile plain north of Mount Aragats, and he settled
there with his entire family. The province was later
called Shirak. Since ancient times, the following
saying has been preserved in Armenian folklore
about Shara's gluttony: "You may have the stomach
of Shara, but we do not have the granaries of Shirak."

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

5

Երկուշաբթի
Monday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Արգիշտի արքայի (մ. թ. ա. 786-764) թողած սեպագրերը պատմում են Էրիախի երկիր ներխուժելու մասին (ուսումնասիրողների կարծիքով՝ Շիրակը համապատասխանում է Հայկական լեռնաշխարհի 1-ին միասնական պետության՝ Արարատյան (Ուրարտու) թագավորության Էրիախի կոչվող ազգագավառին): Այդ տարածաշրջանում եղել է հողագործության և անասնապահության վրա հիմնված և զարգացած քաղաքակրթություն:

Cuneiform scripts left by King Argishti (786-764 BC) tell of the invasion of the land of Eriakh (according to researchers, Shirak corresponds to the ethnic region called Eriakh of the first unified state of the Armenian Highlands, the Ararat (Urartu) kingdom). In that region there was a developed civilization based on agriculture and animal husbandry.

ՀՈՒՆՎԱՐ JANUARY

6

Երեքշաբթի
Tuesday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Ստորեստանի արքա Սարգոն 2-րդ
Ուրարտուի արքա Ռուսա 1-ին

King Sargon II of Assyria
King Rusa I of Urartu

Գյումրիում հայտնաբերվել է ուրարտական արձանագրություն, որը տեղեկություններ է պարունակում Էրիախի երկրի և նրա բնակավայրերի մասին: 1970-ին Կումայրի-ամրոց բնակատեղիում գտնված նյութերը վերաբերում են մ. թ. ա. 3-րդ հազարամյակից մինչև միջնադար ընկած ժամանակաշրջանին:

An Urartian script was found in Gyurmi, which contains information about the land of Eriakh and its settlements. The materials found in 1970 at the Kumayri-Armots settlement date back to the period from the 3rd millennium BC to the Middle Ages.

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

7

Չորեքշաբթի
Wednesday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Պոլոզ Մուկուչը՝ խմիչքի, ուտելիքի և
կատակների սիրահարը

Poloz Mukuch, a lover of drink, food,
and jokes

Գյումրին նաև հումորի մայրաքաղաքն
է։ Ամենահայտնի «կատակասերը»
մինչև օրս համարվում է Պոլոզ
(բոյով) Մուկուչը։ Նա ծնվել է
1881 թվականի հունվարի 7-ին,
Ալեքսանդրապոլում՝ ոսկերիչ Ղազար
Մելքոնյանի ընտանիքում։ Տղային
անվանել են Մկրտիչ։ Հենց նրան էր
վիճակված հայրենի քաղաքում և նրա
սահմաններից դուրս պատմության
մեջ մտնել որպես «ամենաուրախ և
հնարամիտ» կերպար։

Gyumri is also the capital of humor.
The most famous “joker” to this day
is considered Poloz (tall) Mukuch.
He was born on January 7, 1881 in
Alexandrapol, in the family of jeweler
Ghazar Melkonyan. The boy was
named Mkrtych. It was he who was
destined to go down in history in his
hometown and beyond as the “most
cheerful and resourceful” character.

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

8

Հինգշաբթի
Thursday

Ե M	Ե T	Չ W	Հ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Չարլզ Տեսիերի փորագրանկարում պատկերված են Մնիի պարիսպները (1842): Մնիի առաջին ուրվանկարներից է

Charles Tessier's engraving depicting the walls of Ani (1842). It is one of the first sketches of Ani.

Հնագույն ժամանակներում Հիրակը համարվում էր Հայաստանի սիրտը: Հենց այստեղ էր գտնվում նրա մայրաքաղաքներից մեկը՝ Մնին, որը Կոստանդնուպոլսի պատմական մրցակիցն էր: 10-14-րդ դարերում այն Մետաքսի մեծ ծանապարհի կարևոր առևտրային քաղաք էր: Այսօր Թուրքիայի հետ սահմանից այն կողմ Մնիի ավերակներն են: Գյումրին Մնիի ժառանգակիրն է:

In ancient times, Shirak was considered the heart of Armenia. It was here that one of its capitals, Ani, was located, a historical rival of Constantinople. In the 10th–14th centuries, it was an important trading city on the Great Silk Road. Today, across the border with Turkey, the ruins of Ani stand. Gyumri is the heir to Ani.

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

9

Ուրբաթ
Friday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Ավետիք Իսահակյանը և Հովհաննես
Թումանյանը՝ Մնիի պեղումների ժամանակ
Avetik Isahakyan and Hovhannes Tumanyan
during the excavations of Ani

«Մենք մոտեցանք Մնիի փառահեղ
պարիսպներին և աշտարակներին:
Հովհաննեսը հուզված էր: Նա
չէր խոսում: Հայացքը չկտրելով
բերդապարիսպներից՝ միայն ավելի ու
ավելի էր արագացնում քայլերը... Նա
մտածում էր Մնիի պատմության հիման
վրա մի դրամա գրել, որի հերոսը պիտի
Սմբատ Բագրատունի արքան լիներ»:
Ավ. Իսահակյան, Հուշեր Հովի.
Թումանյանի մասին

"We approached the glorious walls
and towers of Ani. Hovhannes was
excited. He did not speak. Without
taking his eyes off the fortress walls,
he only accelerated his steps more and
more... He was thinking of writing a
drama based on the history of Ani, the
hero of which would be King Smbat
Bagratuni." Av. Isahakyan, Memories of
Hovhannes Tumanyan.

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

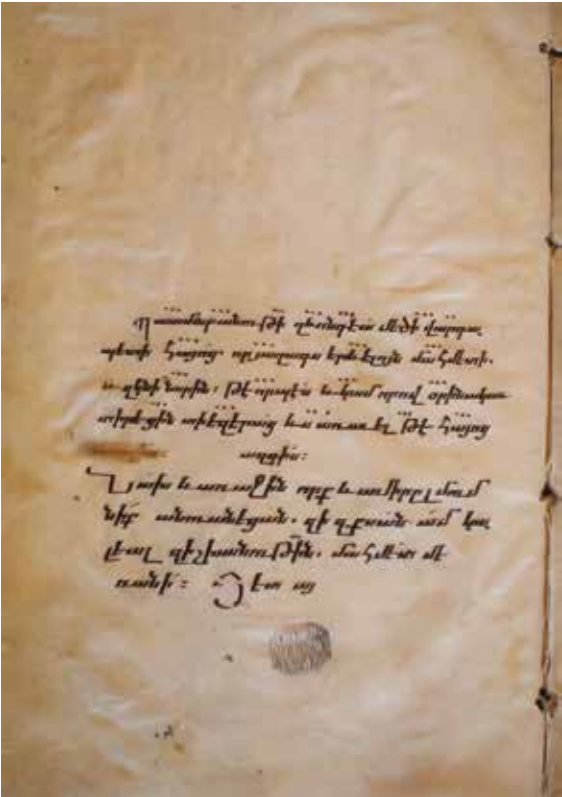
10

Շաբաթ
Saturday

Ե M	Ե T	Չ W	Հ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Գյումրու հնագույն անվանումը Կումայրի է։ Հայկական աղբյուրներում Կումայրին առաջին անգամ հիշատակում է 8-րդ դարի հեղինակ Ղևոնդը՝ 8-րդ դարում արաբական տիրապետության դեմ ապստամբության առնչությամբ։

The ancient name of Gyumri is Kumayri. In Armenian sources, Kumayri is first mentioned by the 8th century author Ghevond, in connection with a rebellion against Arab rule in the 8th century.

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

11

Կիրակի
Sunday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Բագրատիդները կամ Բագրատունիները հայ իշխանական տոհմ են՝ Չարավային Կովկասի ամենանշանակալի իշխանական ընտանիքներից մեկը, 885-1045 թթ. նրանք էին ներկայացնում Ղաթաթանի արքայական դինաստիան: Բագրատունիների տիրույթների կենտրոնը Շիրակն էր:

The Bagratids or Bagratunis are an Armenian noble dynasty, one of the most significant noble families of the South Caucasus. From 885 to 1045, they represented the royal dynasty of Armenia. The center of the Bagratunis’ dominions was Shirak.

Բագրատունիների արքայատոհմին նվիրված հուշակոթող

A monument dedicated to the Bagratuni dynasty

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

12

Երկուշաբթի
Monday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Եկեղեցու պեղումներ Կումայրիում, Դպրեվանք
Church excavations in Kumayri, Dprevank

Դպրեվանք եկեղեցին կառուցվել է 7-րդ դարում։ Ենթադրվում է, որ եղել է կրթական կենտրոն, որտեղ ուսում է ստացել Անանիա Շիրակացին։ Եկեղեցու կառուցումն ամբողջությամբ ավարտվել է 935 թվականին՝ Բագրատունի արքայի ջանքերով և Բյուզանդիայից աքսորված հայ հոգևորականների մասնակցությամբ։ Եկեղեցին կանգուն է եղել մինչև 1837 թվականը, երբ սկսվել է Ալեքսանդրապոլի ամրոցի շինարարությունը։

The Dprevank Church was built in the 7th century. It is believed to have been an educational center where Anania Shirakatsi received his education. The construction of the church was completely completed in 935, thanks to the efforts of King Bagratuni and the participation of Armenian clergy exiled from Byzantium. The church stood until 1837, when the construction of the Alexandropol fortress began.

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

13

Երեքշաբթի
Tuesday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
--------	--------	--------	--------	---------	--------	--------

1 2 3 4

5 6 7 8 9 10 11

12 13 14 15 16 17 18

19 20 21 22 23 24 25

26 27 28 29 30 31

«Տասը հազարի նահանջը», ժան-Ադրիան Գիյնե, 19-րդ դար, Արտաքսերքսես 2-րդը՝ Կյուրոսի զորքի դեմ

"The Retreat of the Ten Thousand", Jean-Adrian Guigné, 19th century: Artaxerxes II against the army of Cyrus

Մ. թ. ա. 5-րդ դարի հույն պատմիչ և զորավար Քսենոֆոնն իր «Տասը հազարի նահանջը» աշխատության մեջ պատմում է Հիրակ տեղանքի և Գյումնիաս (կամ Գյումրիաս) քաղաքի միջով հույների նահանջի մասին:

The 5th century BC Greek historian and military commander Xenophon, in his work "The Retreat of Ten Thousand", tells of the retreat of the Greeks through the Shirak region and the city of Gyumnias (or Gyumrias).

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

14

Չորեքշաբթի
Wednesday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Դարեր շարունակ Կումայրի-Գյումրին նշանակալի առաջադիմություն չի ունեցել: Մինչև 19-րդ դարի սկիզբը Գյումրին եղել է մերթ Դարսկաստանի, մերթ Թուրքիայի տիրապետության տակ, ինչի պատճառով բազմիցս թալանվել ու ավերվել է: Գյումրու զարգացման ամենանշանակալի շրջանը դարձել է 19-րդ դարը, երբ 1804-ին, ռուս-պարսկական առաջին պատերազմի ժամանակ, այն հարակից տարածքներով հանդերձ մտել է Ռուսաստանի կազմի մեջ, այսինքն՝ շատ ավելի վաղ, քան ամբողջ Արևելյան Հայաստանը:

For centuries, Kumayri-Gyumri made little progress. Until the early 19th century, Gyumri was under Persian and later Turkish rule, which led to its repeated plundering and destruction. The most significant period in Gyumri’s development came in the 19th century, when in 1804, during the first Russian-Persian war, the city and its surrounding territories became part of Russia—well before the rest of Eastern Armenia.

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

15

Հինգշաբթի
Thursday

Ե M	Ե T	Չ W	Հ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

ԱՐԴՏԻՆԲԱՆԿ

Ռուս-պարսկական պատերազմի ավարտից հետո (1813) Թուրքիայի դեմ պատերազմի վտանգի պայմաններում և սահմանների անառիկությունն ապահովելու նպատակով ռուսական իշխանություններն իրականացրին առաջին ամրաշինական աշխատանքները։ Դրանցից մեկը Կարմիր ամրոցն էր, որ կյոռ աշտարակ է՝ հզոր պարիսպներով շրջապատված։ Հինարարությունն ավարտվեց 1864-ին։ Հիմնությունը կառուցված է կարմիր տուֆից։ Ստորգետնյա անցուղիները Կարմիր բերդը կապում են Սև բերդի հետ։

After the end of the Russo-Persian War (1813), in the face of the threat of war with Turkey and in order to ensure the inviolability of the borders, the Russian authorities carried out the first fortification works. One of them was the Red Fortress, which is a round tower surrounded by powerful walls. Construction was completed in 1864. The building is built of red tuff. Underground passages connect the Red Fortress with the Black Fortress.

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

16

Ուրբաթ
Friday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Թուրքիայի հարձակման մշտական սպառնալիքի պայմաններում ռուսական իշխանություններն առանձնահատուկ ուշադրություն էին դարձնում Ալեքսանդրապոլի ամրացմանը: Սև բերդը կառուցվել է Ղրիմի պատերազմի տարիներին: Այն Հայաստանի ազգային-մշակութային ժառանգության հուշարձանների ցանկում է:

Under the constant threat of a Turkish attack, the Russian authorities paid special attention to the fortification of Alexandrapol. The Black Fortress was built during the Crimean War. It is on the list of monuments of national and cultural heritage of Armenia.

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

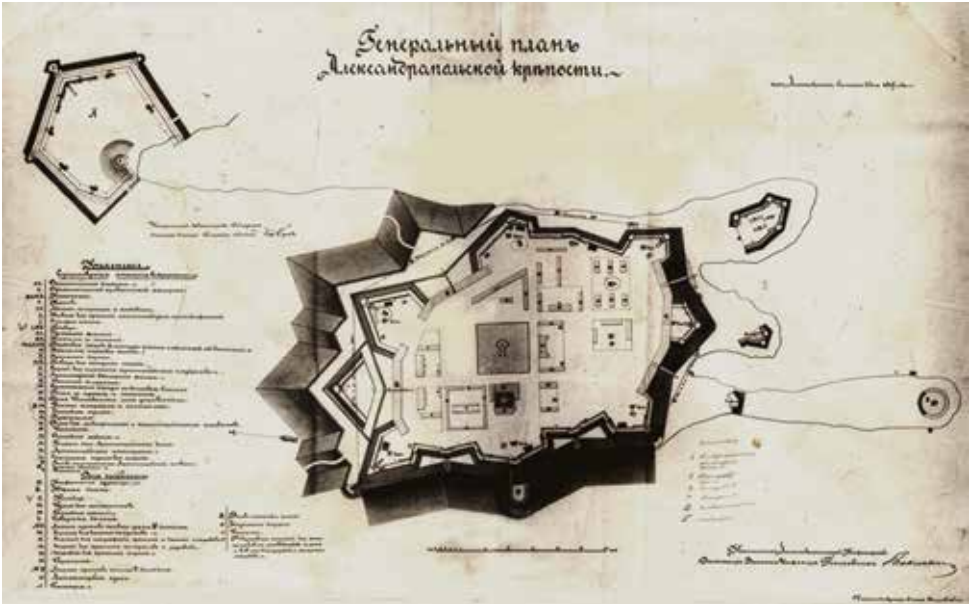
17

Շաբաթ
Saturday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Ալեքսանդրապոլյան բերդի գլխավոր
հատակագիծը

General plan of the Alexandrapol fortress

Ալեքսանդրապոլի բերդը ներառում էր 10,000 զինծառայողի համար նախատեսված զորանոցներ, զինամթերքի և սննդամթերքի պահեստներ, եռահարկ հոսպիտալ և տնտեսական նշանակության կառույցներ: Ամրոցում կային վառոդի համար նախատեսված 36 սենյակ, 200 թնդանոթ: Ցորենի և գարու համար առանձնացված էին ամբարներ, փորված էր ստորգետնյա անցուղի:

The fortress of Alexandrapol included barracks for 10,000 soldiers, ammunition and food warehouses, a three-story hospital and economic buildings. The fortress had 36 rooms for gunpowder, 200 cannons, separate granaries for wheat and barley, and an underground passage was dug.

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

18

Կիրակի
Sunday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Այսօր Սև բերդից կարելի է հիանալ Գյումրու համայնապատկերով և լեռնային բնապատկերներով: Այստեղ ժամանում են զբոսաշրջիկներ, իրականացվում են միջազգային հանդիպումներ և համերգներ:

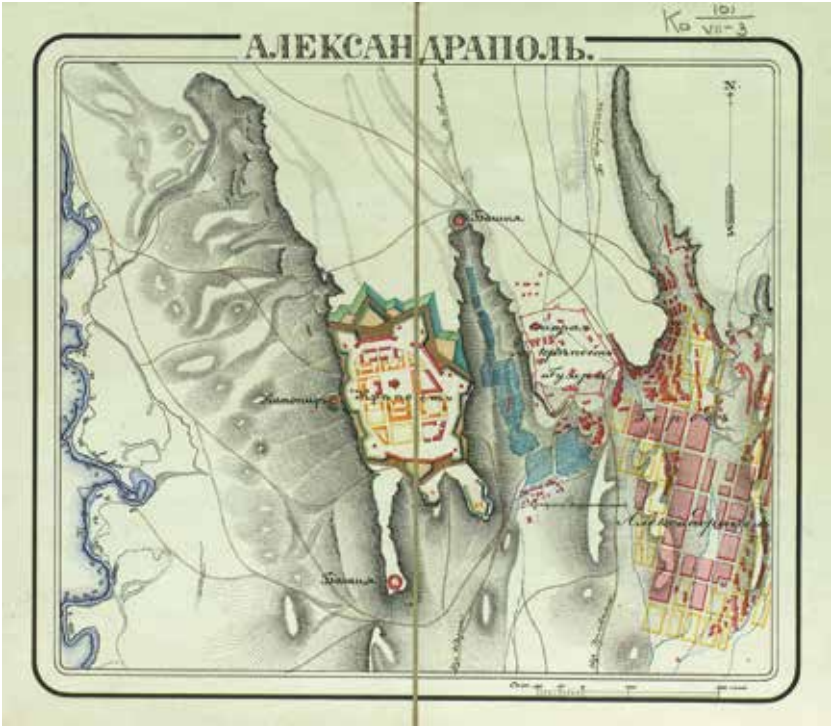
Today, from the Black Fortress, you can admire the panoramic view of Gyumri and the mountain landscapes. Tourists arrive here, international meetings and concerts are held.

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

19

Երկուշաբթի
Monday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

1837-ին, ամրոցի կառուցմանը զուգահեռ, իշխանությունները որոշում են Գյումրին բերդաքաղաք դարձնել: Ըստ այդ նախագծի՝ քաղաքը պետք է ունենար քառանկյան տեսք՝ երկարությամբ և լայնությամբ հաստիվղ փողոցներով: Նույն թվականին քաղաք է այցելում Նիկոլայ 1-ինը: Նա կատարում է ուղղափառ եկեղեցու հիմնարկերը. Գյումրին անվանակոչվում է Ալեքսանդրապոլ:

In 1837, in parallel with the construction of the fortress, the authorities decided to turn Gyumri into a fortified city. According to this project, the city was to have a quadrangular shape, with streets intersecting each other in length and width. In the same year, Nicholas I visited the city. He laid the foundation stone of an Orthodox church. Gyumri was named Alexandropol.

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

20

Երեքշաբթի
Tuesday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Կայսր Նիկոլայ 1-ը Հիրակը վերանվանեց Ալեքսանդրապոլ՝ ի պատիվ իր կնոջ՝ Ալեքսանդրա Ֆեոդորովնայի:

Emperor Nicholas I renamed Gyumri to Alexandropol in honor of his wife Alexandra Feodorovna.

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

21

Չորեքշաբթի
Wednesday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Շիրակի մարզում, ուրարտական ժամանակաշրջանից սկսած, հնագույն պատմական հետքեր կան՝ սեպագիր հիշատակություններ, ամրոցներ, դամբարաններ, ժայռափոր բնակատեղիներ և եկեղեցիներ:

In Shirak province, there are ancient historical traces dating back to the Urartian period: cuneiform records, fortresses, tombs, rock-cut dwellings, and churches.

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

22

Հինգշաբթի
Thursday

Ե M	Ե T	Չ W	Հ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Գյումրեցիները քաղաքի նախկին անունն արտասանում են որպես Ալեքսանդրապոլ, մինչդեռ քաղաքի անունը ժուաերեն հնչում էր Ալեքսանդրոպոլ։ Ով է ճիշտ։ Ըստ Կոնս Բենկենդորֆի, տեսնելով անվանման ժուաերեն տարբերակը՝ Նիկոլայ 1-ինը օ-ն մատիտով դարձրել է ա, որովհետև քաղաքը կոչվել էր Ալեքսանդրայի պատվին։

The people of Gyumri pronounce the city's former name as Alexandropol, while the city's name in Russian sounded like Alexandropol. Who is correct? According to Count Benckendorff, upon seeing the Russian version of the name, Nicholas I turned the o into an a with a pencil, because the city was named in honor of Alexandra.

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

23

Ուրբաթ
Friday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
--------	--------	--------	--------	---------	--------	--------

1 2 3 4

5 6 7 8 9 10 11

12 13 14 15 16 17 18

19 20 21 22 23 24 25

26 27 28 29 30 31

Ձինանշանի հեղինակ՝ Պ. Պ. Վինկլեր

Coat of arms designer: P.P. Winkler

Ալեքսանդրապոլը 1840-ին պաշտոնապես ճանաչվեց Ռուսական կայսրության Վրաց-Իմերեթական նահանգի քաղաք: 1843-ի մայիսի 21-ին հաստատվեց Ալեքսանդրապոլի գավառի զինանշանը: «Վահանը բաժանված է երկու մասի: Ոսկեգույն մասը վրաց-իմերեթական զինանշանի մի մասն է, կանաչ մասում պատկերված սանդուղքը հուշում է, որ քաղաքի հիմնադրմամբ տեղացիներին հնարավորություն է տրվել բարելավել իրենց կյանքը: Սանդուղքի ձախ կողմում խաչ է, աջ կողմում՝ կիսալուսին, որի եղջյուրները ներքև են նայում, քանի որ քաղաքը բնակեցվել էր Թուրքիայից եկած քրիստոնյա փախստականներով»:

Alexandrapol was officially recognized as a city of the Georgian-Imeretian province of the Russian Empire in 1840. On May 21, 1843, the coat of arms of Alexandrapol province was approved. "The shield is divided into two parts. The golden part is part of the Georgian-Imeretian coat of arms, the staircase depicted in the green part suggests that with the founding of the city the locals were given the opportunity to improve their lives. On the left side of the staircase is a cross, on the right side is a crescent moon, the horns of which are looking down, since the city was populated by Christian refugees from Turkey."

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

24

Շաբաթ
Saturday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Վահան Չերազը հայկական սպորտի և սկաուտական շարժման հիմնադիրներից է։ Նա 1920-ին Կոստանդնուպոլսից տեղափոխվում է Հայաստան՝ Ալեքսանդրապոլի որբերի շրջանում սպորտային կյանքը զարգացնելու համար։ Վահան Չերազի հուշարձանը կանգնեցվել է Գյումրու կենտրոնում՝ Վարդանանց հրապարակում։

Vahan Cheraz is one of the founders of Armenian sports and the scouting movement. He moved to Armenia from Constantinople in 1920 to develop sports life among the orphans of Alexandrapol. A monument to Vahan Cheraz was erected in the center of Gyumri, on Vardanants Square.

2026

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

25

Կիրակի
Sunday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Գյումրու նոր զինանշանի ընծառնումը վերցված է Բագրատունիների տոհմի զինանշանից: Այս տոհմի նստավայրը Գյումրին էր: Կամարը Յայաստանին բնորոշ ճարտարապետական տարր է: Չինանշանին պատկերված են Սուրբ Գրիգոր Լուսավորչի կանթեղը և մի ուղղալար, որը արհեստների խորհրդանիշ է: Կամարի երկու կողմերում կրթության և արվեստի խորհրդանշաններն են:

The new coat of arms of Gyumri, the leopard, is taken from the coat of arms of the Bagratid dynasty, whose seat was Gyumri. The arch is a characteristic architectural element of Armenia. The coat of arms depicts the lamp of Saint Gregory the Illuminator and a straight wire, which is a symbol of crafts. On both sides of the arch are symbols of education and art.

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

26

Երկուշաբթի
Monday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Գյումրին Սև քաղաք է: Սևա ինչու շենքերն այստեղ կառուցված են սև տուֆից, որն առատորեն արդյունահանվում է այս տարածքում: Վարդագույն տուֆից առաջին շենքը Լենինականում կառուցել է Ճարտարապետ Դավիթ Չիսլիկը:

Gyumri is a Black City. Here’s why: the buildings here are built of black tuff, which is abundantly mined in this area. The first building made of pink tuff was built in Leninakan by architect David Chisliyev.

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

27

Երեքշաբթի
Tuesday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Տիգրան Մանսուրյան
Tigran Mansuryan

Տիգրան Մանսուրյանի ստեղծագործությունները
Հայաստանում հնչում են ամենուր: 1947 թվականին
Մանսուրյանների ընտանիքը Բեյրութից տեղափոխվեց,
հաստատվեց Շիրակում և այնտեղ անցկացրեց 10 տարի:
Մանսուրյանը գրել է «Մեր մանկության տանգոն», «Կտոր
մը երկինք», «Հին օրերի երգը» ֆիլմերի երաժշտությունը,
որն անհավանական գեղեցկությամբ կատարեց Գյումրու
պետական ժողովրդական գործիքների նվագախումբը:

Tigran Mansuryan’s works are heard everywhere in
Armenia. In 1947, the Mansuryan family moved from
Beirut, settled in Shirak and spent 10 years there.
Mansuryan wrote the music for the films “The Tango
of Our Childhood”, “A Piece of Sky”, “Song of Old
Times”, which were performed with incredible beauty
by the Gyumri State Folk Instruments Orchestra.

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

28

Չորեքշաբթի
Wednesday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Ալեքսանդրապոլի կայարանը,
20-րդ դարի սկիզբ

Alexandrapol Station,
early 20th century

19-րդ դարի վերջին Անդրկովկասում ակտիվորեն ընթանում էր երկաթուղու շինարարությունը: Ալեքսանդրապոլի կայարանը դարձավ տրանսպորտային ցանցի հիմնական հանգույցը: Շինարարությունը սկսվեց 1896-ին, առաջին գնացքն Ալեքսանդրապոլ ժամանեց 1899-ի ծմռանը:

At the end of the 19th century, railway construction was actively underway in Transcaucasia. The Alexandrapol station became the main hub of the transport network. Construction began in 1896, and the first train arrived in Alexandrapol in the winter of 1899.

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

29

Հինգշաբթի
Thursday

Ե M	Ե T	Չ W	Հ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Գյումրու երկաթուղային կայարանի շենքն ամենահինն է Հայաստանում: Կառուցվել է ընդամենը երեք տարում: 1899-ին Ալեքսանդրապոլի կայարանի շուրջը գտնվող հրապարակը բարեկարգվեց, տնկվեցին բազմաթիվ ծառեր, որոնցից մեկը մինչև օրս կանգուն է:

The Gyumri railway station building is the oldest in Armenia. It was built in just three years. In 1899, the square around the Alexandrapol station was improved, many trees were planted, one of which still grows today.

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

30

Ուրբաթ
Friday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

nikantaxi.ru

Լեգենդար շոգեքարշը Գյումրու այցեքարտերից է։ Այն լույս աշխարհ է եկել 1899-ին և դարձել է երկաթուղու շինարարության, 1-ին համաշխարհային պատերազմի, Հայաստանի 1-ին հանրապետության ստեղծման վկան։ 2-րդ համաշխարհայինի տարիներին կարևոր դեր է ունեցել բեռները ռազմաճակատ հասցնելու գործում։

The legendary steam locomotive is one of the visiting cards of Gyumri. It was born in 1899 and became a witness to the construction of the railway, World War I, and the establishment of the First Republic of Armenia. During World War II, it played an important role in transporting cargo to the front.

ՀՈՒՆՎԱՐ
JANUARY

31

Շաբաթ
Saturday

Ե M	Ե T	Չ W	Յ T	ՈՒ F	Շ S	Կ S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

20-րդ դարի սկզբի հայ ջուլիակներ
Armenian weavers of the early 20th century

19-րդ դարի վերջին Ալեքսանդրապոլն իր մեծությամբ և կարևորությամբ Անդրկովկասի երրորդ քաղաքն էր, ինչին նպաստում էր սահմանին գտնվելու հանգամանքը: Քաղաքը 30,000-ից ավելի բնակիչ ուներ, 430 խանութ ու կրպակ, բազմաթիվ ուսումնական հաստատություններ, աղջիկների գիմնազիա, գրադարան, թատրոն, կար մի քանի հազար արհեստավոր, որոնք միավորված էին տարբեր համքարություններում:

At the end of the 19th century, Alexandrapol was the third largest and most important city in Transcaucasia. Its location on the border contributed to its development. The city had more than 30,000 inhabitants, 430 shops and stalls, numerous educational institutions, a girls’ gymnasium, a library, a theater, and several thousand artisans who were united in various guilds.